

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

22.05.2022

Балык Бистәсе штп.

КАРАР

№ 97пи

«2022-2023 елларга Татарстан
Республикасы Балык Бистәсе
муниципаль районында рус теле»
муниципаль программасын раслау
турында

"2014-2020 елларга Татарстан Республикасы дәүләт телләрен һәм Татарстан Республикасында башка телләргә саклау, өйрәнү һәм үстерү" дәүләт программасын раслау турында" Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 25 октябрендәге 794 номерлы карары, "2014-2025 елларга Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәтен гәмәлгә ашыру" дәүләт программасын раслау турында" Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 18 декабрендәге 1006 номерлы карары, Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгының 24.06.2021 елның 24 июнендәге, под-883/21 номерлы боерыгы белән расланган "2021-2023 елларга Татарстанда рус теле" концепциясен һәм "Татарстанда рус теле" Концепциясен тормышка ашыру чаралары планы нигезендә
КАРАР БИРӘМ:

1. «2022-2023 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында рус теле» муниципаль программасын расларга.

2. Әлеге карарны <http://pravo.tatarstan.ru>. веб-адресы буенча Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге "Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталы"нда һәм Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының <http://ribnaya-sloboda.tatarstan.ru>. веб-адресы буенча Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында игълан итәргә.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны "Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеген" муниципаль казна учреждениесенә начальнигы И.М. Садыковка йөкләргә.

Житәкче

Р.Л. Исламов

«2022-2023 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында рус теле» максатчан муниципаль программасы

Программа паспорты

Программаның исеме	«2022-2023 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында рус теле» максатчан муниципаль программасы
Программаны эшләүче	Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге
Программаның максатлары һәм бурычлары	<ul style="list-style-type: none"> - Мәдәни мохит шартларында рус теленең эшләвен һәм актив үсешен тәэмин итү; - Белем бирү оешмаларында рус теле һәм әдәбиятын өйрәнү һәм укытуны камилләштерү; - Рус теле һәм әдәбияты укытучыларының эш сыйфатын күтәрү; - Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә яшәүче халыкларның гореф-гадәтләре, телләре һәм мәдәнияте нигезендә полилингваль шәхес формалаштыру; - Шәхеснең интеллектуаль, әхлакый, эстетик потенциалын тормышка ашыру өчен шартлар тудыру.
Программаның мөһим индикаторлары һәм күрсәткечләре	<p>Максатчан индикаторлар булып тора:</p> <ul style="list-style-type: none"> - белем бирү оешмаларында рус телен укыту мәсьәләләре буенча квалификацияне күтәргән педагогик хезмәткәрләрнең өлеше. <p>Программаны тормышка ашыру барышын чагылдыручы төп күрсәткечләр булып тора:</p> <ul style="list-style-type: none"> - рус телен, әдәбиятын һәм мәдәниәтен популярлаштыручы чаралар саны; - рус теле һәм рус әдәбиятына багышланган чаралар саны; - рус теле буенча ГДИ ны «4» һәм «5»ле билгеләренә тапшырган 9 нчы сыйныф укучылар өлеше; - рус теле буенча БДИны 80 һәм аннан да күбрәк баллга тапшырган 11 сыйныф укучылары;

	- башлангыч мәктәп укучыларының рус теле буенча белем дәрәжәсе.
Программаны тормышка ашыру вакыты	Программаны тормышка ашыру срогы 2022 – 2023 еллар
Программа структурасы	<p>I өлеш. «2022-2023 елларга Балык Бистәсе муниципаль районында рус теле» муниципаль максатчан программасы.</p> <p>1. Мәктәпкәчә белем бирүдә рус теле</p> <p>2. Гомуми белем бирү оешмасында рус теле</p> <p>II өлеш. Программаны тормышка ашыру буенча чаралар системасы</p> <p>1. Укучылар өчен фәнни-гамәли конференцияләр, олимпиадалар, укучылар конкурслары һәм рус теле һәм әдәбияты буенча башка чаралар оештыру һәм үткөрү.</p> <p>3. 2. Гомуми белем бирү оешмаларының рус теле укытучыларының квалификациясен күтәрү.</p>
Программаны башкаручылар	Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге, балалар ижат үзәге, гомуми белем бирү оешмалары.
Хокукый база	<p>Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, «Россия Федерациясе халыклары телләре турында» Россия Федерациясе законы, «Россия Федерациясе дәүләт теле турында» 2005 елның 1 июнендәге № 53-ФЗ Федераль закон , «Татарстан Республикасы дәүләт телләре һәм Татарстан Республикасында башка телләр турында» Татарстан Республикасы Законы, «Россия Федерациясендә мәгариф турында» Россия Федерациясе законы, «Мәгариф турында» Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы дәүләт телләрен һәм Татарстан Республикасында башка телләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы дәүләт программасы, Россия Федерациясендә рус телен һәм әдәбиятын укыту концепциясе, Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгының 24.06.2021 елның 24 июнендәге, № под-883/21 боерыгы белән расланган «Татарстанда рус теле " концепциясе һәм 2021-2023 елларга «Татарстанда рус теле» Концепциясен тормышка ашыру чаралары планы.</p>
Программаны тормышка ашыру механизмнары	Программа төрле дәрәжәдәге (федераль, республика һәм жирле) бюджетлар хисабына тормышка ашырыла.
Программаны тормышка	- Рус теле һәм әдәбияты буенча укучыларның белем дәрәжәсен күтәрү;

ашыруның көтелгән нәтижеләре	<ul style="list-style-type: none"> - Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә яшәү урынына бәйсез рәвештә, гражданнар өчен рус телен өйрәнүнең нәтижелә системасын алу мөмкинлегә; - Мәгариф бүлегә, белем бирү оешмалары эшчәнлеген рус телен үстерү һәм популярлаштыру буенча мәгълүмати яктан яктырту тәэмин итү.
------------------------------	---

I БҮЛЕК.

«2022-2023 ЕЛЛАРГА ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БАЛЫК БИСТӘСЕ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНДА РУС ТЕЛЕ» МАКСАТЧАН МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАСЫ

Әлеге Программа 2022-2023 елларга «Татарстанда рус теле» ведомство максатчан программасы нигезендә эшләнгән һәм «2022-2023 елларга Балык Бистәсе муниципаль районында рус теле» муниципаль максатчан программасын гамәлгә ашыру кысаларында үткәрелгән эшне дәвам итәргә тиеш.

«2022 – 2023 елларга Татарстан Республикасы дәүләт телләрен һәм Татарстан Республикасында башка телләргә саклау, өйрәнү һәм үстерү» муниципаль программасы белән беррәттән «2022-2020 елларга Балык Бистәсе муниципаль районында рус теле» ведомство максатчан программасы (алга таба – Программа) Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында рус телен саклау, өйрәнү һәм үстерү өчен шартлар булдыруга юнәлдерелгән.

1. Мәктәпкәчә белем бирүдә рус теле

Максат:

шәхес формалашу һәм үсү чорында – фонетик, лексик һәм грамматик яктан – рус сөйләмен уңышлы үзләштерү.

Бурыч:

милли-мәдәни үзенчәлекләренә ачучы текстларда рус теленә өйрәтү;
заманча орфоэпик нормаларга туры килә торган телдән сөйләм формалаштыру;

балаларның шәхси сөйләмен активлаштыру, логик эзлеклелектә уйлау сәләтен формалаштыру;

балалар, тәрбияче һәм бала арасындагы мөнәсәбәтләрдә коммуникатив-эшчәнлек алымын тормышка ашыру;

балалар нәфис әдәбиятын әхлакый, эстетик тәрбия чарасы буларак үзләштерү.

2.2. Гомуми белем бирү оешмасында рус теле

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының гомуми белем бирү оешмаларында рус телен өйрәнү мәктәптә өйрәнүнең төп этаплары нигезендә оештырыла:

башлангыч гомуми белем бирү-рус халкының милли мәдәниятен чагылдыру һәм аңлау чарасы буларак дәүләт теле турында элементар күзаллауны формалаштыру, рус теленә уңай эмоциональ-кыйммәтле мөнәсәбәт, аны дәрәҗә кулланырга омтылу;

төп гомуми белем бирү-милли үзенчәлеклелек, гомумән рус теленә үзгәртү һәм аның аерым аспекты турында күзаллауны тирәнәйтү; рус теленә бай ресурсларына төшенү, тел берәмлекләренә эстетик кыйммәт аңлау һәм үз

чыгышында рус теленең сынлы-сәнгать мөмкинлекләрен куллану сәләтен формалаштыру; үсеп килүче күренеш буларак рус теле турында күзаллауны формалаштыру, үзләштерү.

тел тарихыннан һәм рус телендә фән үсешеннән элементар мәгълүматлар;

урта гомуми белем-рус теленең башка телләр белән чагыштырганда милли үзенчәлекләренә бәйле мәсьәләләрне аңлау; укучыларда милли тел культурасының хәзерге заман проблемалары күзлегеннән төрле тел күренешләрен бәяләү сәләтен булдыру, хәзерге заман галимнәренең һәм мәдәният эшлеклеләренең тел тормышы мәсьәләләре буенча чыгышларын бәяләү, «милли мәдәният», «рус халкының тел культурасы» төшенчәләрен чагыштыру.

Максат:

укучылар тарафыннан Россия Федерациясә һәм Татарстан Республикасы дәүләт теле буларак рус телен уңышлы үзләштерү;

укучыларда сөйләм культурасы тәрбияләү;

толерантлык һәм мәдәниәтара диалогка сәләт формалаштыру;

сөйләм эшчәнлегенең барлык төрләренең үзара хезмәттәшлеген исәпкә алып, рус теле базасында тел шәхесен формалаштыру (сөйләшү, тыңлау, хат, укылыш).

Бурыч:

рус теле, аның яңгырашы һәм сүзлек составы турында белем нигезләрен үзләштерү;

рус нәфис сөйләм үрнәкләренә таянып актив сүз запасын формалаштыру;

укучыларда рус сәнгать сүзенә, сәнгати образга эстетик караш тәрбияләү;

сәнгать текстларын уку һәм кабул итү нигезендә кече яшьтәге мәктәп укучыларының рухи-әхлакый сыйфатлары тәрбияләү;

телдән сөйләм тавышларының һәм язма сөйләм билгеләренең туры килүен формалаштыру;

рус телен укыту процессында инновацион (шәхси-үсүче, концентрацияләнгән, модульле, проект, интерактив һ. б.) укыту рәвешләрен куллану;

милли-рус теле, полимәдәни аралашу шартларында рус теленә өйрәтүне фәнни-методик һәм укыту-методик тәэмин итү;

укучылар өчен ел саен үткәрелә торган конференцияләр, конкурслар, олимпиадалар һ. б. эшчәнлек өлкәсен киңәйтү юлы белән сәләтле укучыларның ижади үз-үзләрен күрсәтү өчен шартлар тудыру;

рус теле укытучыларының муниципаль дәрәжәдә ижади үз-үзләрен күрсәтү өчен шартлар тудыру (фәнни-гамәли конференцияләр, профессиональ конкурслар һ.б.).

ЧАСТЬ II. СИСТЕМА МЕРОПРИЯТИЙ ПО РЕАЛИЗАЦИИ ПРОГРАММЫ

№ п/п	Программаның төп чаралары	Башкаруучылар	Башкаруу сроклары	Чараның индикаторы
1	2	3	4	5
ФӘННИ ҺӘМ ФӘННИ-ПРАКТИК КОНФЕРЕНЦИЯЛӘР				
1.1.	«Рус теле һәм әдәбияты төрки телле дөньяда: заманча концепцияләр һәм технологияләр» халыкара фәнни-гамәли конференциясендә катнашу	Башкарма комитетның мәгариф бүлеге, гомуми белем бирү оешмалары	2022-2023	Кимендә катнашучы 4
1.2	«Әхмәт Гадел укулары» республика фәнни-гамәли конференциясен үткөрү «Рус филологиясе» секциясе .	Башкарма комитетның мәгариф бүлеге, "Зур Мәшлэк урта мәктәбе" МБМУ	2022,2023	Кимендә катнашучы 20
1.3.	Славян язуы һәм мәдәнияте көненә багышланган студентлар һәм мәктәп укучыларының региональ конференциясендә катнашу	ЦДТ, гомуми белем бирү оешмалары	2022– 2023	Кимендә катнашучы 6
1.4.	"Мәктәпкәчә яшътәге баланың коммуникатив-сөйләм компетенциясе: проблемалар һәм перспективалар» Бөтенроссия фәнни-гамәли конференциясендә катнашу	Башкарма комитетның мәгариф бүлеге, мәктәпкәчә белем бирү оешмалары	2022	Кимендә катнашучы 4
1.5.	Мәктәп укучыларының Л. Н. Толстой исемендәге еллык республика фәнни-гамәли конференциясендә катнашу	ЦДТ, гомуми белем бирү оешмалары	2022-2023	Кимендә катнашучы 10
1.6.	Ел саен үткәрелә торган Раштуа укулары республика конкурсларында катнашу	ЦДТ, гомуми белем бирү оешмалары	2022-2023	Кимендә катнашучы 4
1.7.	Ел саен үткәрелә торган Кирилл-Мефодий укулары республика конкурсларында катнашу	ЦДТ, гомуми белем бирү оешмалары	2022-2023	Кимендә катнашучы 4

1.8.	Бөтенроссия Онегин укуларында катнашу	ЦДТ, гомуми белем бирү оешмалары	2022-2023	Кимендә катнашучы	4
СЕМИНАРЛАР, ЧАРАЛАР, БӘЙРӘМНӨР					
1.9.	"Славян язуы һәм мәдәнияте көне" республика бәйрәмендә катнашу	ЦДТ, гомуми белем бирү оешмалары	24 май ел саен	Кимендә катнашучы	8
1.10.	"Рус теле көне»бәйрәме	гомуми белем бирү оешмалары	6 июнь ел саен	Кимендә кеше	650
1.11.	Ел саен үткәрелә торган Рус теле көненә багышланган яшьләр фәнни-белем бирү фестивалендә катнашу	ЦДТ, гомуми белем бирү оешмалары	2022-2023	Кимендә катнашучы	4
1.12.	Рус теле һәм әдәбияты укытучыларының республика форумында катнашу	Башкарма комитетның мәгариф бүлеге, гомуми белем бирү оешмалары	2022-2023	Кимендә катнашучы	4
1.13.	Рус теле һәм әдәбияты укытуга кураторлык итүче мәгариф идарәләре муниципаль органнары белгечләренә республика семинарында катнашу	Башкарма комитетның мәгариф бүлеге	2022-2023	Кимендә катнашучы	4
1.14.	Яшь филологларның профильле сменаларында катнашу	Башкарма комитетның мәгариф бүлеге, белем бирү оешмалары	2022-2023	Кимендә катнашучы	6
1.15.	Ел саен үткәрелә торган Рус теле атналыгын оештыру һәм үткәрү	белем бирү оешмалары	2022-2023 февраль, ел саен	Кимендә елын бер тапкыр	
1.16.	Рус теле буенча «Глаголь»профиль сменасында катнашу	Башкарма комитетның мәгариф бүлеге, белем бирү оешмалары	2022-2023 ел саен	Кимендә катнашучы	4
1.17.	Рус теле буенча «Тоталь диктант» Халыкара	белем бирү оешмалары	2022-2023 ел саен	Кимендә катнашучы	200

	белем бирү акциясен үткәрүдә ярдәм итү			
ОЛИМПИАДАЛАР, КОНКУРСЛАР				
1.18.	Укыту рус һәм рус булмаган (туган) телләрдә алып барыла торган белем бирү оешмалары укучылары арасында рус теле һәм әдәбияты буенча республика олимпиадаларында катнашу	Башкарма комитетның мәгариф бүлеге, белем бирү оешмалары	2022-2023	Кимендә катнашучы 6
1.19.	"Ел укытучысы " муниципаль конкурсында катнашу	Башкарма комитетның мәгариф бүлеге	2022-2023	Кимендә катнашучы 15
1.20.	5-11 сыйныф укучылары өчен «полилингваль киңлектә милләтара аралашу теле буларак рус теле " дәресе фәнни-методик эшләрү буенча укыту рус, туган телдә (рус булмаган), рус (туган тел булмаган) телләрдә алып барыла торган гомуми белем бирү оешмалары педагогларының конкурсында катнашу	белем бирү оешмалары	2022-2023	Кимендә катнашучы 10
1.21.	"Аксаков укулары» фәнни-тикшеренү эшләренең республика конкурсында катнашу	ЦДТ гомуми белем бирү оешмалары	2022-2023	Кимендә катнашучы 5
1.22.	Укучылар әдәби ижат эсәрләре: инша, хикәяләр, әкиятләр, шигырьләр һ. б. конкурсларда катнашу	ЦДТ, гомуми белем бирү оешмалары	2022-2023	Кимендә катнашучы 50
1.23.	"Тере классика" Бөтенроссия яшь шигырь укучылар конкурсының республика этабында катнашу	ЦДТ, гомуми белем бирү оешмалары	23 апрель (Бөтендөнъя китаплар авторлык хокукы һәм	Кимендә катнашучы 4

			көнө)2022-2023	
Гомуми белем бирү оешмаларының рус теле укытучыларының квалификациясен күтәрү				
1.24.	Укытучыларның квалификациясен күтәрү курслары узу: а) рус теле дәүләт теле буларак; б) рус теле, туган тел булмаганда; в) рус әдәбияты.	Башкарма комитетның мәгариф бүлеге, гомуми белем бирү оешмалары	2022-2023	Кимендә катнашучы 20